

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ АНТОНА МАКАРЕНКА

Циклова комісія психолого-педагогічних дисциплін
(повна назва кафедри, циклової комісії)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

 Олена ЗАЙЦЕВА

« 02 » вересня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
варіативного освітнього компоненту
підготовки фахового молодшого бакалавра

Логопедія

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань

01 «Освіта/ Педагогіка»

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність

012 «Дошкільна освіта»

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма

012 Дошкільна освіта

Робоча програма варіативного освітнього компоненту «Логопедія» для студентів галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальності 012 «Дошкільна освіта» освітньо-професійної програми 012 Дошкільна освіта.

Розробник: **Гомеля Ніна Семенівна**, кандидат педагогічних наук, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач Київського професійно-педагогічного фахового коледжу імені Антона Макаренка

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії психолого-педагогічних дисциплін

Протокол від «02» вересня 2024 року № 1

Голова циклової комісії _____ Алла ІЛЬЧЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії психолого-педагогічних дисциплін

Протокол від «___» _____ 202__ року № ___

Голова циклової комісії _____ Алла ІЛЬЧЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії психолого-педагогічних дисциплін

Протокол від «___» _____ 202__ року № ___

Голова циклової комісії _____ Алла ІЛЬЧЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Мовлення — це основа спілкування, розуміння, комунікабельності в суспільстві. Воно є не лише засобом для передачі думки, але й естетичним засобом. Однак повноцінний розвиток особистості дитини неможливий без виховання правильного мовлення.

Із самого народження дитини батьки прислуховуються до кожного звуку свого малюка, намагаючись почути перше словосполучення, потім — слово, пізніше — речення. І чим дорослішою стає дитина, тим більшими стають вимоги до її вимови.

Програма вивчення ВК 1 «Логопедія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Міждисциплінарні зв'язки:

Пререквізити:

«Вступ до спеціальності», «Анатомія, фізіологія і гігієна дітей дошкільного віку», «Дитяча психологія».

Пореквізити:

«Педагогіка з основами педагогічної майстерності», «Охорона праці та безпека життєдіяльності», «Методика розвитку мовлення і навчання елементів грамоти».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Заїкання
2. Загальний недорозвиток мовлення як психолого-педагогічна проблем.
3. Затримка мовленнєвого розвитку у дітей переддошкільного віку
4. Поняття алалії, дизартричних порушень, афазії

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1 Метою є надання здобувачам освіти сучасних теоретико-практичних знань щодо категорії дітей з особливостями різних складових мовленнєвої діяльності на рівні усного та писемного мовлення.

1.2 Завданнями дисципліни:

- сформувати усвідомлене розуміння складових мовленнєвої діяльності в середовищі закладу дошкільної освіти;

- виробити навички командної роботи при навчанні та вихованні дітей у розвитку усного і писемного мовлення;

- психолого-педагогічна і методична підготовка майбутніх фахівців до професійно-мовленнєвої діяльності в системі національної дошкільної освіти.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні мати:

- знання з теоретичних питань методики виявлення, подолання та профілактики мовленнєвих порушень в об'ємі необхідному майбутнім спеціалістам для ефективної організації формування мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку;

- розуміння психофізіологічних процесів, що забезпечують різні види мовленнєвої діяльності, з рівнями організації мовленнєвої функціональної системи, з практичними методами та прийомами подолання порушень мовлення дітей ;

- працьовитість, відповідальність до виконання завдань курсу, дисциплінованість, самостійність.

1.4 Компетентності та результати навчання формуванню яких сприяє дисципліна (за умови успішного вивчення здобувачем навчальної дисципліни)

КОМПЕТЕНТНОСТІ:	<p><i>Інтегральна компетентність:</i> Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми подолання порушень мовлення дітей в дошкільній освіті</p> <p><i>Загальні компетентності:</i> ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях щодо подолання порушень мовлення дітей в дошкільній освіті ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово ЗК7. Здійснення безпечної діяльності в межах подолання порушень мовлення дітей в дошкільній освіті ЗК8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт з дітьми у подолання порушень мовлення дітей в дошкільній освіті</p>
	<p><i>Спеціальні компетентності :</i> СК1. Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з порушенням мовлення СК3. Здатність до формування в дітей дошкільного віку з порушенням мовлення навичок безпечної поведінки в дошкільній освіті. СК5. Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з порушенням мовлення дітей взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним). СК6. Здатність до розвитку психічно-емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з порушенням мовлення. СК10. Здатність до розвитку мовлення у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку та їхньої взаємодії з однолітками та дорослими.</p>

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

РН1 Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та передшкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини до розвитку мовлення у дітей

РН2 Планувати та організовувати освітній процес щодо подолання порушень мовлення дітей у закладі дошкільної освіти з

РН3 Встановлювати зв'язок між процесом розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до їхніх вікових особливостей щодо розвитку мовлення

РН4 Окреслювати завдання, форми взаємодії «родина – заклад дошкільної освіти – початкова школа» та їх реалізації в умовах закладу дошкільної освіти для дітей щодо подолання порушень мовлення дітей

РН5 Виявляти та узагальнювати результати мовленевих видів діяльності дітей з дошкільного (раннього та передшкільного) віку з використанням педагогічних технологій

РН8 Визначати принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку щодо розвитку мовлення

РН9 Визначати завдання, зміст специфічно дитячих видів діяльності (предметнопрактичної, ігрової, пізнавальної) та організовувати їх відповідно до освітніх програм дітей з розвитку мовлення дітей

РН10 Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей щодо подолання порушень мовлення дітей

РН12 Здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу закладу дошкільної освіти щодо подолання порушень мовлення дітей

РН14 Формувати компетентності у просторі освітніх напрямів роботи закладу дошкільної освіти через організацію самостійної творчої діяльності (ігрової, художньо-естетичної) дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку щодо подолання порушень мовлення дітей

РН15 Визначати особливості та способи організації провідної (ігрової) діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку в освітньому процесі закладів дошкільної освіти щодо подолання порушень мовлення дітей

РН16 Володіти методиками та технологіями зони актуального та ближнього розвитку мовлення дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку різного рівня розвитку

РН18 Організовувати та розділяти предметно-просторове розвивальне середовище на осередки діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку щодо подолання порушень мовлення дітей

РН20 Забезпечувати формування наскрізних умінь особистості дітей з порушенням мовлення в різних видах діяльності в умовах закладу дошкільної освіти

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Заїкання

Тема 1.1. Загальна характеристика заїкання Історія вчення про заїкання. Клініко-фізіологічна характеристика заїкання. Класифікації заїкання: вітчизняний і зарубіжний досвід.

Тема 1.2. Особливості особистості особи із заїканням. Обстеження осіб із заїканням Психологічні особливості дітей із заїканням. Збір анамнестичних даних. Обстеження стану мовлення та праксису дітей і підлітків із заїканням. «Мовленнєвий статус». Психолого-педагогічний висновок

Тема 1.3. Система психолого-педагогічної роботи при заїканні. Профілактика заїкання Комплекс лікувально-педагогічних заходів (лікувально-оздоровчий та корекційно виховний напрями). Методики логопедичної роботи із дітьми дошкільного віку. Методики подолання заїкання в учнів, підлітків та дорослих. Напрями профілактики заїкання у дітей та дорослих.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Загальний недорозвиток мовлення як психолого-педагогічна проблема

Тема 2.1. Поняття ЗНМ. Рівні мовленнєвого розвитку Причини виникнення загального недорозвитку мовлення у дітей. Клінічна класифікація ЗНМ. Рівні мовленнєвого розвитку. Особливості мовленнєвого та пізнавального розвитку у дітей із ЗНМ. Пропедевтика виникнення порушень.

Тема 2.2. Діагностична робота при ЗНМ Прийоми і методи вивчення особливостей розвитку дітей із ЗНМ. Процеси і функції пізнавальної діяльності та симптоми, які вказують на стан їх сформованості чи несформованості. Кореляція між причинами і специфікою недорозвитку граматичного і лексичного складників мовлення у дітей з ЗНМ. Обстеження загального мовленнєвого та пізнавального розвитку. Діагностика комунікативного компонента мовленнєвої діяльності у дітей із ЗНМ.

Тема 2.3. Корекційно-логопедична робота з дітьми з ЗНМ Специфіка корекційної роботи з дітьми, які мають ЗНМ – 1-ий, 2-ий, 3-ий рівні мовленнєвого розвитку. Особливості організації логопедичної роботи в групах компенсуючого типу для дітей з порушеннями мовлення, інклюзивних групах.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Затримка мовленнєвого розвитку у дітей переддошкільного віку

Тема 3.1. Структура труднощів при затримці мовленнєвого розвитку Мовленнєвий розвиток дітей раннього віку. Психофізіологічні механізми опанування мовленнєвою функцією. Сучасні погляди у розгляді дефініції «затримка мовленнєвого розвитку»: вітчизняний та зарубіжний досвід. Етіологія труднощів мовленнєвого розвитку у дітей до трьох років. Симптоматика затримки мовленнєвого розвитку. Особливості пізнавального, сенсорного та рухового розвитку дітей раннього віку.

Тема 3.2. Розвиток лексичної та граматичної складників мовлення в онтогенезі Тезаурус понять «лексика», «лексема», «лексичний складник мовлення». Лексичний складник мовлення як відкрита мовна система. Психологічні механізми розвитку лексичного складника мовлення за умов типового розвитку. Нормативні показники та критерії оцінки стану сформованості

лексичного складника мовлення. Лінгводидактичний і психолінгвістичний підходи до вивчення лексичного складника мовлення дитини. Діагностичний інструментарій для вивчення лексичного складника мовлення дітей за умов онто- та дизонтогенезу.

Тема 3.3. Симптоматика ЗМР. Особливості комплексного обстеження дітей раннього віку. Особливості обстеження дітей раннього віку. Роль фахівців команди психолого педагогічного супроводу в комплексній оцінці розвитку дитини раннього віку. Структура логопедичного обстеження: збір анамнестичних даних, особливості формування психомоторних функцій, перебігу домовленнєвого та раннього мовленнєвого розвитку, дослідження психомовленнєвої діяльності, медичні відомості.

Тема 3.4. Організація корекційної роботи з дітьми зі ЗМР Специфіка планування та організації корекційно-розвивальної роботи з дітьми раннього віку із затримкою мовленнєвого розвитку. Напрями логопедичної роботи. Роль сім'ї в процесі логопедичного впливу на дітей раннього віку із затримкою мовленнєвого розвитку. Логопедичні інтерактивні та ІКТ-технології в роботі з дітьми раннього віку.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4 **Поняття алалії, дизартричних порушень, афазії**

Тема 4.1. Поняття про алалію. Етіологія і патогенез алалії. Класифікація алалій. Слухова та вербальна агнозія Загальна характеристика алалії, причини її виникнення. Форми алалій. Клінічна картина алалії. Супутня симптоматика алалій. Особливості лікування і логопедичної корекції. Моторна алалія: особливості мовленнєвої та когнітивної сфер. Сенсорна алалія: стан мовленнєвої та пізнавальної функцій

Тема 4. 2. Зміст та методика психолого-логопедичного обстеження дітей з алалією. Структура і зміст методики комплексного психолого-педагогічного обстеження осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку. Аналіз логопсиходіагностичного обстеження дітей і дорослих. Логопедична робота з подолання моторної та сенсорної алалії Система корекційної роботи при моторній алалії. Основні завдання та напрями, зміст корекційної роботи з дітьми з алалією. Система корекційної роботи при сенсорній алалії. Знати основні завдання та напрямки корекційної роботи. Знати зміст роботи з корекції мовленнєвих порушень та розвитку мовлення.

Тема 4.3 Дизартрія. Поняття про дизартричні порушення Суть та прояви дизартрії. Класифікації дизартричних порушень: вітчизняний і зарубіжний досвід. Основні дизартричні синдроми. Характеристика пізнавальної діяльності дітей з дизартричними порушеннями. Особливості розвитку дітей з дизартричними порушеннями.. Корекція локомоторних, артикуляційних праксичних, голосової і дихальної функцій. Корекція основних складників мовленнєвої діяльності. Схема проведення логопедичних занять з дітьми з дизартричними порушеннями. Зміст логопедичної роботи з усунення стертих форм псевдобульбарної дизартрії.

Тема 4.4. Поняття про афатичні порушення Поняття афазії. Система логопедичної, відновлювальної психолого-педагогічної та реабілітаційної роботи з

дітьми та дорослими з афазією. Відновлювальна корекційно-педагогічна робота при різних формах афазій.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	се м	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1 Заїкання												
Тема 1. Загальна характеристика заїкання Історія вчення про заїкання.	5	2	2			1	8	2				6
Тема 1.2. Особливості особистості особи із заїканням. Обстеження осіб із заїканням	4	2	2				6					6
Тема 1.3. Система психолого-педагогічної роботи при заїканні. Профілактика заїкання	4	2	2				8	1	1			6
Разом по I модулі	13	6	6			1	22	3	1			18
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Загальний недорозвиток мовлення як психолого-педагогічна проблема												
Тема 2.1. Поняття ЗНМ. Рівні мовленнєвого розвитку Причини виникнення загального недорозвитку мовлення у дітей	6	2	2			2	7					7
Тема 2.2. Діагностична робота при ЗНМ Прийоми і методи вивчення особливостей розвитку дітей із ЗНМ.	4	2	2				7					7
Тема 2.3. Корекційно-логопедична робота з	7	2	2			3	8	1				7

дітьми з ЗНМ Специфіка корекційної роботи з дітьми, які мають ЗНМ – 1-ий, 2-ий, 3- ий рівні мовленнєвого розвитку.												
Разом по 2 модулі	17	6	6			5	22	1				21
Змістовий модуль 3. Затримка мовленнєвого розвитку у дітей переддошкільного віку												
Тема 3.1. Структура труднощів при затримці мовленнєвого розвитку Мовленнєвий розвиток дітей раннього віку..	7	2	2			3	6	1				5
Тема 3.2. Розвиток лексичної та граматичної складників мовлення в онтогенезі Тезаурус понять «лексика», «лексема», «лексичний складник мовлення».	6	2	4				5					5
Тема 3.3. Симптоматика ЗМР. Особливості комплексного обстеження дітей раннього віку	9	2	4			3	5					5
Тема 3.4. Організація корекційної роботи з дітьми зі ЗМР Специфіка планування та організації корекційно- розвивальної роботи з дітьми раннього віку із затримкою мовленнєвого розвитку.	9	2	4			3	6	1				5
Разом по 3 модулю	31	8	14			9	22	2				20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4 Алалія												
Тема 4.1. Поняття про алалію. Етіологія і патогенез алалії.	8	4	4				7		2			5

Класифікація алалій.												
Тема 4. 2. Зміст та методика психолого-логопедичного обстеження дітей з алалією. Система корекційної роботи при моторній алалії. Основні завдання та напрями, зміст корекційної роботи з дітьми з алалією	6	2	4				6		1			5
Тема 4.3 Дизартрія. Поняття про дизартричні порушення Суть та прояви дизартрії. Класифікації дизартричних порушень: вітчизняний і зарубіжний досвід.	6	2	4				7		2			5
Тема 4.4. Поняття про афатичні порушення Поняття афазії. Система логопедичної, відновлювальної психолого-педагогічної та реабілітаційної роботи з дітьми та дорослими з афазією	9	2	4			3	4					4
Разом за II модуль	29	10	16			3	24		5			19
Залік	30					30	30					30
Усього годин	120	30	42			48	120	6	6			108

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Заїкання. Медичний, педагогічний, психологічний аспекти	2
2	Заїкання. Мовленнєва та немовленнєва симптоматика дітей з різними формами заїкання	2
3	Заїкання. Форми заїкання: аналіз причин і різних наукових поглядів	2
4	Загальний недорозвиток мовлення. Історія вивчення	2

5	Загальний недорозвиток мовлення. Сучасні технології подолання	2
6	Загальний недорозвиток мовлення. Рівні мовленнєвого розвитку при ЗНМ	2
7	Затримка мовленнєвого розвитку. Види ЗМР	2
8	Затримка мовленнєвого розвитку. Специфіка лексичного та граматичного складників	2
9	Затримка мовленнєвого розвитку. Комплексна діагностика	2
10	Затримка мовленнєвого розвитку. Ранній психологопедагогічний супровід	2
11	Алалія. Форми алалій. Порівняльна характеристика	2
12	Алалія. Особливості психомовленнєвої діяльності за різних форм алалій	2
13	Алалія. Мовленнєва та немовленнєва симптоматика дітей з різними формами алалії	2
14	Алалія. Логопсиходіагностичні методики обстеження дітей з алалією	2
15	Дизартрія. Порушення оптико-просторових уявлень як один з проявів дизартричних розладів	2
16	Дизартрія. Аналіз писемної продукції учнів як засіб діагностики дизартричних розладів	2
17	Дизартрія. Диференційна діагностика основних форм	2
18	Дизартрія. Врахування індивідуальних особливостей під час логокорекційного впливу	2
19	Афазія. Афазіологія. Вітчизняний і зарубіжний досвід	2
20	Афазія. Питання виникнення та подолання афазій в умовах воєнного часу	4

Політика оцінювання

Мінімальна кількість балів, яку здобувач освіти має отримати для допуску до підсумкового контролю – 42 балів

5.1 Розподіл балів, які студенти отримують під час вивчення дисципліни

Вид та форма діяльності студентів за яку нараховуються бали *	Максимальна кількість балів
Робота на семінарських (практичних) заняттях	42
Виконання самостійної роботи	18
Підсумковий контроль (залік)	40
Загальна кількість балів	100

* Для отримання додаткових балів (за власним бажанням студента/ки або у випадку, якщо студентом/кою з поважних причин не набрано необхідної кількості балів) студент/ка можуть виконати одне з індивідуальних завдань, яке максимально може бути оцінене в 15 балів та / або пройти курс (один з рекомендованих) та за умови одержання сертифікату, отримати 10 балів.

5.2 Принцип розрахунку балів за роботу на семінарських (практичних) заняттях

За кожне семінарське заняття студент/ка може отримати **1 бал за такі види діяльності:**

участь в занятті / виконання завдання:	
1бал	активна участь в обговоренні питань; вірні та повні відповіді на питання;

	успішне виконання завдань
0,5 балів	активна / помірно активна участь в обговоренні питань; відповіді на питання вірні, проте мають певні неточності / відповіді не повні; виконані завдання мають певні неточності / незначні помилки або є виконані не в повному обсязі
0 балів	студент/ка відсутній/ня на занятті; завдання не виконані
складання тесту:	
1 бали	якщо студент/ка відповіли вірно більш ніж на 80 % питань
0,5 балів	якщо студент/ка відповіли вірно більш ніж на 40 % питань
0 балів	студент/ка відповіли вірно на менш ніж 40 % питань

Середній бал отриманий на семінарських (практичних) заняттях дорівнює сумі всіх балів отриманих на семінарських (практичних) заняттях, поділений на 2.

Тобто $X = (ПР\ 1 + ПР\ 2 + ПР\ 3 + \dots + ПР\ 12) : 2$, де: X – середній бал; ПР 1, ПР 2 і т.д. – кількість балів за кожне практичне / семінарське заняття; 2 – коефіцієнт.

5.3 Принцип розрахунку балів за виконання самостійної роботи

За виконання самостійної роботи по темі студент/ка може отримати **3 бали**:

3 бали	робота задана вчасно, виконана якісно та в повному обсязі
2 бали	робота здана вчасно, але не в повному обсязі, якість виконання задовільна; робота виконана в повному обсязі та якісно, проте здана невчасно
1 бал	робота здана невчасно, виконана не в повному обсязі та неякісно
0 балів	робота відсутня

Середній бал за самостійну роботу дорівнює сумі всіх балів отриманих за виконану роботу, поділений на 2.

Тобто $X = (СРС\ 1 + СРС\ 2 + \dots + СРС\ 15) : 2$, де: X – середній бал; СРС 1, СРС 2 і т.д. – кількість балів за кожну самостійну роботу; 2 – коефіцієнт.

5.4 Принцип обрахунку підсумкової оцінки

Підсумкова оцінка дорівнює сумі середнього балу за практичні / семінарські заняття та самостійну роботу, балу за індивідуальне завдання (якщо вони виконувалося) та балу за підсумкового контролю.

Середній бал отриманий за		Бал за індивідуальне завдання та / або курс*	Підсумковий контроль	Сума
діяльність на практичних / семінарських заняттях	самостійну роботу			
21*2=42	6*3=18	10\15	40	100

* якщо студент/ка його виконував/ла

5.5 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
100-90	A	відмінно
89-82	B	добре
81-75	C	
74-67	D	задовільно
66-60	E	
59-35	FX	незадовільно

		з можливістю повторного складання
01-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Система контролю

Методи контролю	
поточного	підсумкового
<ul style="list-style-type: none"> - усне опитування, бесіда, дискусія; - тестування; - виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі; - розв'язання проблемних ситуацій; - презентація самостійної роботи; - написання есе; - виконання інтегрованого проектного завдання 	<ul style="list-style-type: none"> - залік Відповідно переліку

8. Самостійна робота та/або індивідуальні завдання

Самостійна роботи

Самостійна робота здобувача освіти - форма організації освітнього процесу, що передбачає засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу у вільний від навчальних занять час під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Самостійна робота може здійснюватися у формі виконання індивідуальних завдань.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Діагностичний інструментарій для вивчення дітей із заїканням Завдання: розробити мовленнєву картку для обстеження зазначеної категорії дітей	1
2	Корекційна робота з подолання заїкання у осіб різних вікових груп Завдання: проаналізувати літературні джерела з теми, зробити конспект одного з них	2
3	Сучасні підходи до діагностики та подолання загального недорозвитку мовлення у дітей Завдання: розробити конспект заняття для корекції ЗНМ у дошкільників (рівень мовленнєвого розвитку, вікова група – на вибір)	3
4	Психолінгвістичні механізми мовленнєвої діяльності Завдання: розробити таблицю «Загально-функціональні та специфічні мовленнєві механізми мовленнєвої діяльності»	3
5	Психолого-педагогічні аспекти вивчення різних форм алалії Завдання: підібрати ілюстративний та мовленнєвий матеріал для логопсиходіагностичного обстеження, охарактеризувати його зміст та специфіку використання	3
6	Дизартрія як медико-психолого-педагогічна проблема. Завдання: підготувати виступ «Медичний або логопедичний вплив: «за» і «проти»	3
7	Афазії у дітей Завдання: підібрати мовленнєвий і	3

дидактичний матеріал для логопедичної роботи з хворими, які страждають різними формами афазії (на вибір)	
Підготовка до заліку	30
Разом	48

9. Індивідуальні завдання

Для підвищення середнього балу по дисципліні студент може виконати індивідуальне завдання та/або пройти онлайн курс.

Індивідуальне завдання – форма організації навчання, що має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі освіти отримують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання виконуються здобувачем освіти самостійно, але під керівництвом викладача.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ	
I. Вимоги:	II. Оцінювання :
<p>1) індивідуальне завдання може бути виконане у формі*:</p> <ul style="list-style-type: none"> – наукового реферату (з мультимедійною презентацією чи без такої); – наукової статті; – творчої роботи (творчий реферат з ілюстраціями, відео тощо); – конспекту лекції з підсумковим опитуванням (тести до лекції на базі її змісту; кросворд по темі; практичне завдання по темі; ребуси тощо); – сценарію ділової гри; — проекту (тематику та вимоги, надає викладач). <p>2) індивідуальне завдання виконується з дотриманням політики академічної доброчесності та дедлайнів.</p> <p style="text-align: center;"><i>*Детальні вимоги щодо кожної форми можна дізнатися у викладача.</i></p>	<p>Індивідуальне завдання оцінюється враховуючи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - якість його виконання (науковість / креативність, дотримання вимог щодо структури, обсягу тощо), - дотримання політики академічної доброчесності та дедлайнів, - повноту розкриття тематики, - якість представлення результатів (якщо це передбачено умовами виконання індивідуального завдання). <p>Максимальна кількість балів – 15.</p>
II. Тематика індивідуального завдання**:	
<ul style="list-style-type: none"> • Підготувати наукове есе на тему: «Чи можна говорити про успішну освіту для дітей з розладами мовлення?» • Підготувати індивідуальний навчальний проект на тему: «Модель партнерських відносин між закладом дошкільної освіти й установами з метою подолання порушень мовлення дітей» • Підготувати творчий проект на тему: «Зарубіжний досвід дошкільної освіти щодо проблеми подолання порушень мовлення дітей» <p><i>** Студент може запропонувати свою тематику індивідуального завдання, яка обов'язково має бути погоджена з викладачем</i></p>	
КУРСИ	

I. Вимоги та перелік	II. Оцінювання
<p>1. Онлайн курси загального та професійного спрямування, які допоможуть розвинути окремі загальні та/або професійні компетентності.</p> <p>2. Курси від COURSERA; «На Урок»; «ВСЕОСВІТА»</p> <p>3. Студент може пройти будь-яку кількість курсів, але зарахований буде лише один.</p>	<p>За проходження онлайн курсу, за умови отримання відповідного сертифікату, студент може отримати додаткові бали.</p> <p>Максимальна кількість балів - 15</p>

9. Питання до заліку

Перелік орієнтовних питань, які виносяться на підсумковий контроль

1. Розкрийте зміст понять заїкання, заїколог, заїкологія.
2. Поясніть роль дихальної та голосової функцій у виникненні заїкання.
3. Співставте особливості мовленнєвого та пізнавального, мовленнєвого та моторного розвитку дітей із заїканням
4. Розкрийте специфічні особливості особистості осіб із заїканням.
5. Здійсніть порівняльний аналіз невротичної та неврозоподібної форми заїкання.
6. Розкажіть, в чому проявляються особливості емоційного стану осіб із заїканням.
7. Розкрийте взаємозв'язок функціонально-мовленнєвих та соціоадаптаційних труднощів у осіб із заїканням
8. Поясніть в чому полягає відмінність корекційно-розвивальної роботи з особами з невротичним і неврозоподібним заїканням
9. Обґрунтуйте важливість проведення педагогічного впливу при подоланні заїкання комплексного медико-психолога
10. Наведіть зразки ігор та вправ з виправлення різних форм заїкання, поясніть логіку власних міркувань
11. Дайте сучасне визначення поняття загального недорозвитку мовлення
12. Зробіть історичний екскурс у процес вивчення ЗНМ у дітей, розкрийте якісні зміни логопедичного бачення
13. Зробіть порівняльний аналіз ЗНМ першого та другого, другого та третього рівнів мовленнєвого розвитку
14. Охарактеризуйте прояви ЗНМ у дітей різних вікових груп
15. Обґрунтуйте різномірність контингенту логопедичних груп для дітей із ЗНМ
16. Поміркуйте, чому в зарубіжних дослідженнях відсутнє таке поняття як ЗНМ
17. Назвіть основні напрями логопсиходіагностики при ЗНМ
18. Доведіть необхідність різних аспектів логопедичної роботи при ЗНМ на різних вікових етапах і рівнях мовленнєвого розвитку дитини
19. Здійсніть порівняльний аналіз загального та нерізко вираженого недорозвитку мовлення
20. Розкрийте поняття затримки мовленнєвого розвитку у дітей
21. Назвіть найпоширеніші причини появи ЗМР у дітей раннього віку
22. Здійсніть диференційну діагностику різних видів ЗМР та ін. форм

дизонтогенезу

23. Доведіть недоцільність інтенсивного раннього розвитку малюка
24. Назвіть відмінності затримки мовленнєвого розвитку та загального недорозвитку мовлення у дітей
25. Порівняйте етапи корекційної роботи при ЗМР і ЗНМ, зазначте схоже та відмінне
26. Розкрийте роль родинного виховання у подоланні та пропедевтиці ЗМР у дітей переддошкільного віку
27. Дайте визначення поняття алалії.
28. Розкрийте зміст протиріч у вивченні алалії.
29. Визначте психологічні мовленнєві механізми, порушення яких спричиняє виникнення алалії.
30. Поясніть як недостатність міжаналізаторних зв'язків, відсутність або низька мотивація до комунікації впливають на психоемоційний стан дітей з алалією.
31. Підготуйте підбірку ігор та вправ для розвитку мовленнєвої активності дітей з алалією. Покажіть можливості їх використання на різних етапах корекційної роботи.
32. Назвіть основну класифікацію дизартрій
33. Охарактеризуйте відмінності у визначенні різних форм дизартрій, використовуючи відомості з вітчизняного та зарубіжного досвіду
34. Опишіть відмінності різних форм дизартрій
35. Складіть порівняльну таблицю різних форм дизартрій
35. Визначте та назвіть характерні особливості порушення розуміння усного мовлення, читання і письма при акустико-гностичній сенсорній афазії.
36. Назвіть, у чому полягає специфіка семантичної, тотальної афазії.
37. Визначте основні завдання і принципи відновлювального навчання при різних формах афазії.

10. Рекомендовані джерела

10.1 Основні джерела:

1. Данілавічюте Е. А. Стратегії визначення і подолання труднощів у навчальній діяльності дітей з дизартрією. Освіта осіб з особливими потребами в умовах миру і війни : матер. ІХ Міжнар. конгресу зі спец. педагогіки і психології. К. : ІСПП, 2023. С. 132-138
2. Манько Н. В. Діагностика та корекція мовленнєвого розвитку дітей раннього віку : наук.-метод. посіб. К. : КНТ, 2008
3. Методичні рекомендації для інклюзивно-ресурсних центрів щодо визначення категорій (типології) освітніх труднощів у осіб з ООП та рівнів підтримки в освітньому процесі [Навч. матеріал] (2021) / Прохоренко, Л. І., Ярмола, Н. А., Набоченко, О. О., Данілавічюте, Е. А., Мартинюк, З. С., Довгопола, К. С., Ільяна, В. М., Костенко, Т. М., Чеботарьова, О. В., Литовченко, С. В., Бабяк, О. О., Недозим, І. В., Блеч, Г. О., Трикоз, С. В., Гладченко, І. В., Трофименко, Л. І., Рібцун, Ю. В., Жук, В. В., Грибань, Г. В., Курінна, В. Р. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730995/>
4. Рібцун Ю. В. Психолого-педагогічна підтримка дітей п'ятого року життя із

лексико-граматичними труднощами : навч.-метод. посіб. для роботи з дітьми із порушеннями мовлення / І. М. Брушневська, Ю. В. Рібцун. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2023. 204 с.

5. Рібцун Ю. Заїкання: підтримка дитини з особливими мовленнєвими потребами в освітньому середовищі. К. : ФОП Цибульська В. О., 2023. 272 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/738529/>

6. Рібцун Ю. В. Психомовленнєвий розвиток дітей раннього віку: теорія і практика. Дошкільне виховання. №1. 2024. С. 3-9. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/739149>

7. Рібцун Ю. В. Загальний недорозвиток мовлення у дошкільників: пропедевтика та корекція. Дошкільне виховання. №3. 2024. С. 3-10. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/740003>

8. Рібцун Ю. В. Логопсиходіагностика дітей з особливими мовленнєвими потребами як передумова створення освітнього середовища. Preschool and primary education in European integration and national dimensions : Scientific monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. P. 94-115. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/736622>

9. Трофименко Л. І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ : програмно-метод. комплекс. К. : Актуальна освіта, 2013.

10. Трофименко Л. І. Освітні труднощі в учнів початкових класів з алалією. Особлива дитина: навчання і виховання. 2022. №4(108). С. 58-68

11. Трофименко Л. І. Стратегії підтримки дітей з алалією в освітньому середовищі. Особлива дитина: навчання і виховання. 2024. №1(113). С. 41-65
12. Шеремет М. К., Стахова Л. Л., Кравцова І. В., Кравченко А. І. Організація корекційно-розвивальної роботи в групах для дітей із порушеннями мовлення (орієнтовне планування та методичні рекомендації). Суми : СумДПУ, 2014. 186 с.

Додаткова

1. Данілавічюте Е. А. Дизартрія: підтримка дитини з особливими мовленнєвими потребами в освітньому середовищі. К. : ІСПП, 2023 (рукопис)
2. Калмикова Л. О. Перспективність і наступність в навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного й молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгво методичний виміри. К. : Видавничий Дім «Слово», 2017. 448 с.

3. Конопляста С. Ю., Сак Т. В. Логопсихологія : навч. посіб. / за ред. М. К. Шеремет. К. : Знання, 2010. 293 с.

4. Логопедія : підр. / За ред. М. К. Шеремет. К.: Видавничий Дім «Слово». 2015. 672 с.

5. Мартиненко І. В. Комунікативний тренінг для дошкільників з порушеннями мовлення. К. : Літера ЛТД, 2019. 120 с. (серія «Інклюзивне навчання»)

6. Мартиненко І. В. Логопсихологія. К. : ДІА, 2016. 116 с.

7. Мартиненко І. В. Особливості комунікативної діяльності дітей старшого дошкільного віку із системними порушеннями мовлення : моногр. К. : ДІА, 2016. 304 с.

8. Малярчук А. Я. Розвиток усного і писемного мовлення молодших школярів. К. : Літера ЛТД, 2008. 336 с.

9. Марченко І. С. Спеціальна методика початкового навчання української

мови (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників). К. : Видавничій Дім «Слово», 2010. 288 с.

10. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів : навч. метод. посіб. / М. А. Порошенко, А. А. Колупаєва, М. В. Ярошук, О. М. Таранченко, Л. І. Прохоренко, І. М. Гудим, О. Ф. Федоренко, Е. А. Данілавічюте, Ю. В. Рібцун, А. Ю. Мельник, О. В. Воробей, Г. О. Ярова, Ю. В. Заруденко, М. О. Болкун, В. Є. Новосад, О. О. Макарук, Л. А. Самойленко. К. : Всеукраїнська благодійна організація «Благодійний фонд Порошенка», 2018. 252 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713131/>

11. Рібцун Ю. В. Дошкільники з моторною алалією: логопсиходіагностичне вивчення основних мисленневих операцій. *Věda a perspektivy*. № 8(27). 2023. Р. 99-111. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/736464>

12. Рібцун Ю. В. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку із ЗНМ: програмно-метод. комплекс. К. : Освіта України, 2011. 294 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/738735/>

13. Рібцун Ю. В. Логопсиходіагностика перцептивних процесів дошкільників з функціонально-мовленневими труднощами. *Contemporary problems of pedagogy amidst the European integration of educational environment: theory and practice : Scientific monograph*. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. Р. 351-372. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/737296>

14. Рібцун Ю. В. Логоритміка як засіб діагностики заїкання у дітей дошкільного віку / Ю. В. Рібцун, О. Є. Майчук. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2024. №1. С. 34-43. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/740528>

15. Рібцун Ю. В. Логопсиходіагностичне вивчення уваги дошкільників з моторною алалією. *Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique : collection de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» avec des matériaux de la V conférence scientifique et pratique internationale*, Paris, 21 juillet 2023. Paris-Vinnitsia: La Fedeltà & Plateforme scientifique européenne. Р. 144-147. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/736183>

16. Рібцун Ю. Психолінгвістичні дидактичні технології діагностики та активізації пізнавального розвитку молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення (розділ VI). Психолінгвістичні дидактичні технології діагностики і подолання мовленневих порушень у молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення : навч.-метод. посіб. / Е. Данілавічюте, Л. Трофименко, В. Ільяна, Ю. Рібцун, З. Мартинюк, Г. Грибань. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. С. 698-846. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730619>

17. Рібцун Ю. Психолого-педагогічна підтримка дітей із заїканням в умовах війни. К. : ФОП Цибульська В. О., 2023. 132 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/739023/>

18. Рібцун Ю. В. Учні початкових класів із тяжкими порушеннями мовлення: навчання та розвиток : навч.-метод. посіб. Львів : Світ, 2020. 268 с.

19. Савицький А. Корекція мовленнево-рухової діяльності дошкільників з дитячою афазією : дис. Ін-т спец. педаг. АПН України, 2009. 225 с.

20. Соботович Є. Ф. Вибрані праці з логопедії / Укл. В. В. Тищенко, Є. Ю. Линдіна. К. : «Видавничий дім Дмитра Бураго», 2015. 308 с.

21. Соботович Є. Ф. Порушення мовленнєвого розвитку у дітей та шляхи їх корекції. К. : ІСДО, 1995. 204 с.

22. Соботович Є. Ф. Формування правильного мовлення у дітей з моторною алалією. К. : КДПШ ім. О. М. Горького, 1981. 149 с.
23. Таранченко О. М., Найда Ю. М. Диференційоване викладання в інклюзивному класі : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. Колупаєвої А. А. К. : «А.С.К.», 2012. 124 с.
24. Тарасун В. Морфофункціональна готовність дітей з особливостями у розвитку до шкільного навчання: діагностика і формування : моногр. К. : Вид-во НПУ Драгоманова, 2008. 299 с.
25. Трофименко Л. І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей середнього дошкільного віку із ЗНМ : програмно-метод. комплекс. К. : Актуальна освіта, 2009.
26. Трофименко Л. І. Алалія: підтримка дитини з особливими мовленнєвими потребами в освітньому середовищі. К. : ІСПП, 2023 (рукопис)
27. Brushnevska, I., Ribtsun, J., Stasiuk, L., Ilna, N., Vasylehko, I., & Kolodiazna, V. Psycholinguistic Preconditions of Speech Formation of Children with General Speech Retardation. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 2021. 12(4). P. 263-277. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/729330/>
28. Marchuk, O., Holiad, I., Boiko, V., Ribtsun, Y., Bogdan, Z., & Lukashenko, K. (2024). Holistic Education: the Unity of the Intellectual and Emotional Sphere. Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala, 16(2), 666-677. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/741224>
29. Ribtsun Y., Bielova O., Korolenko V., Bolotnykova T., Govorun O., Myttseva O. Personality Development in the Paradigm of Current Neuropedagogy. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience. Volume 14, Issue 4, December 2023. P. 388-403. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/738458>
30. Vasylieva N., Kulesha-Liubinets M., Trubaieva K., Dub M., Ribtsun Y. & Ivantsev N. Speech Therapy as a Component of Comprehensive Rehabilitation of Patients with Acute Impairment of Cerebral Circulation. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 2022. 13(3), P. 181-194. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732004>

10.3 Інтернет-ресурси

<http://mon.gov.ua/>

http://www.ussf.kiev.ua/inclusive_education/

<http://www.ussf.kiev.ua/news/526/>

<https://nus.org.ua/tags/129/> <http://poroshenko.com/data/group/21/site2-bff4eba3e5.pdf>

<https://emetodyst.m CFR.ua/750584>